

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus VII. An actus exterior superaddat novam bonitatem vel malitiam
supra actum internum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

§ II.

Solvuntur Objectiones.

5. **O**bjicies primò paritatem ab inhonestate objectiva: quæ etiam si sit tantum indirectè voluta, tamen refundit in actum formalem inhonestatem. Sed hæc paritas manet soluta cum re-torsione ex tertia confirmatione.

6. **O**bjicies secundò, Omisio pura est honesta, licet nulla bonitas objectiva directè & formaliter ad ipsam moveat: ergo etiam actus erit honestus, licet nulla bonitas objectiva directè & formaliter moveat.

Respond. etiam ex suppositione puræ omissionis voluntariæ, negando antecedens. De quo supra dictum ex instituto. Omisio quippe mali est se ex indifferens ad finem bonum & malum, & sic nullam induit honestatem.

7. **O**bjicies tertio. Si quis eligat martyrium propter DEUM, haud dubiè honestas martyrii in actum refunditur: aliàs enim sequeretur, quòd actus martyrii propter DEUM non haberet majorem honestatem, quam deambulatio propter DEUM: sed in isto casu honestas martyrii non amatur directè, quia martyrium formaliter eligi-

tur ut utile ad DEUM ulteriorem finem: sed bonum honestum & utile formaliter distinguuntur: ergo in isto casu martyrium non eligitur formaliter ut honestum.

Resp. 1. negando min. & probationem distinguo: bonum honestum & utile formaliter ratione & secundum præcisionem metaphysicam distinguuntur, concedo; formaliter realiter, nego. Sic enim impossibile est, aliquid bonum esse ad intrinsecò utile sive referibile ad DEUM ut finem charitatis, quin eo ipso sit honestum; cum honestas hanc referibilitatem in omnibus, quæ propter DEUM diliguntur, formaliter imponeret.

Respond. secundò distinguendo maj. Martyrium formaliter eligitur ut utile ad DEUM, utilitate formaliter conjuncta cum honestate, concedo; separata, nego. Sed bonum honestum & utile, si sint separata, formaliter distinguuntur, concedo; si conjuncta, nego min. & consequentiam. Ideo objectiva virtutum moralium potius sunt fines intermedii, quam mediæ fines, quia ratione finis intermedii honestas per se formaliter attinguntur; intermedii vero, quia hæc ipsa honestas est intrinsecè referibilis in DEUM.

ARTICULUS VII.

An actus exterior superaddat novam bonitatem vel malitiam supra actum internum?

SUMMARI A.

1. Statu questionis.
2. Resolutio negativa.
3. Fundamentum è S. Script.
4. Ex SS. P.P.
5. Et duplici ratione.
6. Actus externi valent ad augendum premium accidentale.
7. Auctoritates objectivæ exponuntur.
8. Rationes objectivæ. 9. Diluuntur.

§ I.

Resolutio Thomistica.

1. **N**on tantum internos, sed etiam externos actus à voluntate imperatos moraliter bonos vel malos esse, constat è S. Script. & Decalogo, ubi aliqui actus externi laudantur, aliqui vituperantur; alii præcipiuntur, alii prohibentur. Dubium tamen est, an illa bonitas sit tantum participata, & actibus externis conveniens per extrinsecam denominationem à bonitate, vel malitia actus interni à quo imperantur; vel utrum sit ipsis propria, intrinsecè denominans, & distincta à bonitate, vel malitia actus interni.

2. **C**onclusio. Actus exterior, cum ab interiori per extrinsecam solum denominationem participet formalem rationem bonitatis aut malitiæ moralis, nullam ipsi superaddit novam bonitatem vel malitiam simpliciter & in ordine ad penam, vel premium essentialia. Ita contra Alenfem, Lychetum, Mastrium, Amicum hîc disp. 16. n. 28. Thomistæ communiter cum Angelico Desique q. 29. a. 4.

Probatum primò auctoritate S. Script. ubi effica voluntas interna, ab externo actu & executione impedita, pro ipso opere externo, sicut meritum sive ad demeritum, reputatur & acceptatur. Ita Genes. 22. voluntas sacrificandi filium in Abrahamo acceptatur pro actuali immolatione: quia fecisti hanc rem, & non peperisti &c. Luc. 21. duo æra minuta pauperis viduæ præferuntur oblationibus divitum. Matth. 5. consensus internus voluntatis in opus externum condemnatur ejusdem malitiæ, sicut ipsum opus. Omnis qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam machatus est eam in corde suo.

Probatum secundò auctoritate SS. PP. Nam S. Augustinus l. de duabus anim. c. 10. loquitur: Non nisi voluntate peccatur. Chrysol. de Abrahamo hom. 47. Quantum ad voluntatem cruciaverat dexteram Patriarcha, perfectumque absterat Sacrificium &c. Cyr. tract. de oper. & elemos. de vidua Evangelica ita loquitur: Viduam cum videret Dominus, non de patrimonio, sed de animo opus ejus examinans & considerans, non quantum sed ex quanto dedisset, dixit: Viduam istam plus omnibus misit in dona DEI. Eleganter Solvianus in prol. lib. de provid. Mens boni spiritus ac pii voti, etiam si effectum non inveniat capis operis, habet tamen premium voluntatis. D. Anselmus l. de Concept. Virg. c. 4. Actiones, quæ faciunt injusta voluntas, vocemur peccata, quia in voluntate, quæ sunt, est peccatum.

Probatum tertio duplici ratione. Primò: actibus externis non magis potest convenire bonitas vel malitia moralis, quam ipsis conveniat liber-

pas, quippe in qua omnis moralitas radicatur: atqui libertas actibus externis non convenit intrinsecè, sed solum per denominationem extrinsecam à libero actu interno voluntatis: ergo parimodo ipsis convenit bonitas, vel malitia. Minor constat: quia membra externa & executiva virtus despoticè voluntatis imperio parent absq; ulla sibi proprià indifferentià.

Secundò: si bonitas moralis & acceptabilitas ad premium essentiale actui externo ratione sui & intrinsecè conveniret, tunc posset aliquis in vitus spoliari præmio essentiali; quotiescunque nimirum violenter impediretur ab aliquo opere bono externo: sed hoc est absurdum: neque enim dona gratiæ alicui arbitrii potestati sunt subiecta: ergo.

Dixi tamen: nullam bonitatem, simpliciter & in ordine ad premium essentiale, ab actibus externis superaddi: addunt quippe bonitatem, vel malitiam secundum quid, & in ordine ad præmium, vel pœnam accidentalem; veluti patet in aureola Martyrii, quæ non tribuitur propter solam voluntatem Martyrium sustinendi, sed propter ipsum Martyrii laborem & difficultatem specialem.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Obijces primò authoritatem D. Augustini & D. Th. Nam ille l. 13. de Trinit. c. 5. ait: Mala voluntate vel solà quisque miser efficitur, sed inferiori potestate, quàm desiderium mala voluntatis impletur. Et l. 22. contra Faustum c. 27. definit peccatum, dictum, vel factum, vel concupitum contra legem eternam. Angelicus Doctor quoque q. 72. a. 7. dividit peccatum, in peccatum tantum, oris, & operis: ergo non tantum actus interni, sed etiam externi nempe facta & opera, ut distincta à peccatis internis, rationem peccati adeòque peculiarem distinctamque malitiam obtinent.

Respond. ad 1. *Authorit.* Sensum non esse, quòd quis fiat miser alicujus malitiæ novæ accessione, sed partim quia actus internus externo conjunctus solet esse intensior aut diuturnior, partim quia actus exterior malorum effectuum miserias & vestigia post se relinquit, quæ non re-

linquit actus interior, uti sunt scandala, censura, major proclivitas ad malum, obligatio restitutionis, reatus majoris pœnæ accidentalis, &c.

Ad 2. & 3. *Authorit.* Respond. utraq; divisione hoc tantum indicari, quòd aliqua sint peccata, quæ solo actu interno continentur, & vocantur peccata cordis: aliqua verò, quæ etiam externè in verba vel opus prorumpunt, & vocantur dicta, vel facta, peccata oris & operis: quæ ipsa tamen non nisi ab actus interni malitià extrinsecus denominante formaliter mala sunt.

Obijcies ex ratione primò. Actus externi & interni vetantur distinctis præceptis, ut ex Decalogo patet: ergo habent distinctas malitias.

Secundò. Nisi actus externi haberent distinctam malitiam ab actus interni malitià, non essent necessariò in confessione explicandi: sed hoc est absurdum: ergo. Sequela probatur: Circumstantiæ solum aggravantes juxta communem & probabilem sententiam non sunt necessariò confitendæ: sed actus externus, nullam superaddens novam malitiam, haberet rationem meræ circumstantiæ aggravantis: ergo.

Tertiò. Malitia præsupposita actui interno est distincta à malitià actus interni: sed malitia actus externi est præsupposita actui interno: ergo. Minor prob. Malitia actus externi dat speciem actui interno, tanquam objectum ipsius; ideo quippe voluntas furandi est mala, & non è converso: ergo actui externo convenit specialis & distincta malitia.

Respond. ad 1. negando conseq. quia actus internus, v. g. concupiscentia uxoris alienæ, non ideo distincto præcepto prohibetur, quàm prohibetur ipsum opus externum adulterii quia habet peculiarem distinctamque malitiam, sed quia majori facilitate ruunt homines in ejusmodi peccata etiam interna.

Ad 2. nego sequelam, & quòd actus externus sit mera circumstantia: licet enim per solam denominationem extrinsecam à voluntate interna malitiam trahat, pertinet tamen ad ipsam substantiam actus, estque individuale complementum, in quo actus internus completur, & ultimo terminatur. Ad 3. distinguo min. ejusque probationem: malitia objectiva actus externi est præsupposita actui interno, eique dat speciem, concedo; malitia formalis, nego.

ARTICULUS VIII.

Quomodo ad bonitatem actus humani requiratur conformitas cum voluntate Divina?

SUMMARIUM.

1. Triplex modus habendi conformitatem cum voluntate Divina.
2. Non est obligatio conformitatis quamdiu voluntas DEI est ignota.
3. Neque cum voluntate consilii tantum.
4. Voluntas ut est natura, licetè dissentit à voluntate Divina in volitò materiali.
5. Voluntas humana tenetur conformari in volitò formali.
6. Non in volitò materiali.
7. Imò tenetur aliquando velle oppositum.
8. Dissensio in Beatis.
9. Tenetur tamen voluntas esse conformis divina voluntati in volitò materiali prout substans formali.
10. Qualem concordiam voluntatum requirat lex amicitia?

§. I.

Certiora præmittuntur.

PRÆcipua bonitatis & rectitudinis moralis regula est voluntas divina, quippe per essentialitiam recta & sancta. Unde voluntas creata non potest